

บทความออนไลน์

การพัฒนาการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

ความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย (Reading and Writing Interest of Young Children) หมายถึง กิริยาท่าทางหรือการกระทำที่แสดงออกถึงความสนใจ ความต้องการ กระตือรือร้นที่จะอ่านและเขียนด้วยความเต็มใจ โดยไม่ได้ถูกบังคับหรือทำตามคำสั่ง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจในการอ่านเขียน เช่น การหยิบหนังสือต่างๆ มาเปิดดูรูปภาพ ข้อความและทำท่าอ่าน หยิบจับอุปกรณ์ดินสอ ปากกา สี กระดาษ มาขีดเขียนหรือวาดภาพ ขอให้ครูหรือเพื่อนช่วยเล่าเรื่องหรือเล่านิทานให้ฟัง หรือขอให้เพื่อนช่วยวาดภาพให้ดู พูดเล่าเรื่องตามหนังสือ ป้ายสัญลักษณ์ ข้อความตามลำพัง เป็นต้น

ความสำคัญของความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

เด็กวัย 2-5 ปีถือเป็นวัยทองของภาษา พัฒนาการของพวกเขาจะเจริญงอกงามอย่างมาก ซึ่งถ้าเด็กวัยนี้ได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องและเพียงพอ จะทำให้การเรียนรู้ของเด็กพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว แต่มีเด็กจำนวนมากไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านนี้จากบ้านและโรงเรียนเท่าที่ควร ทำให้เด็กขาดประสบการณ์ทางภาษา เด็กวัยนี้มักจะถูกมองว่ายังไม่มีความสามารถในการอ่านและการเขียน ทั้งที่ในความเป็นจริงการเรียนรู้ของเด็กเริ่มตั้งแต่อายุยังน้อย และเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องพัฒนามาพร้อมกับการเรียนรู้ภาษาพูด ไม่จำเป็นต้องพูดได้คล่องก่อน ถึงจะมาเรียนการอ่านและการเขียน ปัจจุบันมีโรงเรียนอนุบาลหลายแห่งที่จัดประสบการณ์แบบเตรียมความพร้อม มักให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดมาก แต่ค่อนข้างละเลยเรื่องตัวอักษรและเสียง บางแห่งไม่จัดประสบการณ์ให้เด็กได้อ่านเขียนเลย เด็กได้รับประสบการณ์การอ่านการเขียนน้อยมาก แต่ในทางตรงข้ามโรงเรียนบางแห่งเห็นว่า เด็กควรเริ่มอ่านเขียนอย่างจริงจังในชั้นอนุบาล จึงจัดประสบการณ์แบบเน้นอ่านเขียนอย่างจริงจัง ฝึกให้เด็กจดจำตัวอักษร แจกลูกประสมคำเช่นเดียวกับการเรียนในระดับ ชั้นประถมศึกษา เด็กจึงถูกเร่งให้เรียนอย่างจริงจัง ทั้งที่เขาไม่มีความสนใจและครุ่นแบบฝึกหัดพัฒนาทักษะทางภาษามาใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 6 ขวบ ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง การจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบเร่งให้อ่านเขียนแบบผิดวิธีดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความเครียดและเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ภาษา ซึ่งแท้จริงแล้วเด็กวัยนี้ควรเรียนรู้ภาษาจากกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก เช่น การเคลื่อนไหว การท่องคำคล้องจอง การร้องเพลง ฯลฯ การเรียนอ่านเขียนเกิดจากการที่เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เด็กสนใจในชีวิตประจำวัน การ

ตอบสนองที่ดีจากบุคคลอื่น การเสริมแรงจากผู้ใหญ่และควรเกิดจากความสนใจของเด็กเองไม่ใช่การถูกบังคับ ซึ่งผู้ใหญ่มีหน้าที่สำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมสร้างแรงจูงใจให้เด็กสนใจจนสามารถอ่านเขียนได้ การส่งเสริมให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านเขียน จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความสนใจเป็นรากฐานที่สำคัญที่จะทำให้คนเรามีความตั้งใจต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้บุคคลมีความ สามารถทำกิจกรรมนั้นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าสามารถสร้างความสนใจให้กับเด็กอย่างได้ผลแล้ว ก็จะทำให้เด็กตั้งใจฝึกทักษะนั้นๆได้อย่างจริงจัง ทั้งยังสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้นาน มีความมั่นใจจนเกิดเป็นนิสัยขึ้นมา เด็กไม่ควรถูกบังคับให้อ่านก่อนที่จะเกิดความสนใจอย่างชัดเจน และในการเขียนเช่นเดียวกันก็ไม่ควรเริ่มสอนเขียนอย่างเป็นทางการในวัยอนุบาล วิธีการที่จะช่วยส่งเสริมความสนใจในการอ่านและเขียนให้กับเด็กควรเริ่มตั้งแต่ที่บ้าน และเมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียนอนุบาลก็เป็นหน้าที่ของครู โดยในส่วนของโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมด้วยตนเอง ควรเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและมีความหมายต่อเด็ก เช่น ส่งเสริมให้เด็กได้พูดเกี่ยวกับตนเอง มีโอกาสได้ทำกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เช่น การหยิบจับสัมผัสวัสดุอุปกรณ์ขีดเขียน กิจกรรมการอ่านนั้นสามารถทำได้ตลอดเวลา เช่น อ่านจากหนังสือ อ่านจากประสบการณ์การเดินทางบนท้องถนน อ่านจากป้ายโฆษณา ป้ายบอกสัญญาณจราจร อ่านจากคำบนถุงขนมต่างๆ ความรู้ของเด็กจะเพิ่มพูนขึ้นเมื่อเด็กได้รับโอกาสในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านร่วมกับผู้ใหญ่ และกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้อ่านตามลำพัง การอ่านกับเพื่อนเป็นคู่ เป็นกลุ่มย่อยเพื่ออภิปรายร่วมกัน และสิ่งที่เด็กเขียนขึ้นเองนับได้ว่าเป็นการอ่านที่ดีที่สุดของเด็ก ส่วนการเขียนเป็นการสื่อสารแสดงความคิด ความรู้สึกออกมาอย่างมีความหมาย ดังนั้นการเขียนและการอ่านควรดำเนินไปพร้อมๆกัน เนื่องจากการเป็นนักเขียนที่ดีได้นั้นต้องอาศัยการอ่านที่แตกฉานในเรื่องนั้นๆ ส่วนการฝึกฝนให้เด็กเขียนหนังสือได้นั้นครูต้องตระหนักถึงการฝึกเขียน ที่อาศัยการลอกเลียนแบบ เน้นการฝึกกล้ามเนื้อมือเพื่อฝึกความสวยงามของลายมือนั้น จะแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงจากการฝึกเขียนที่ใช้ความคิด ซึ่งเกิดขึ้นจากการฝึกคิดและถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาสัญลักษณ์ก็คือตัวอักษร การฝึกอย่างเป็นธรรมชาติ ทำได้โดยให้เด็กได้ฟังมาก อ่านมากจนสามารถถ่ายทอดเองได้ และค่อยฝึกฝนความถูกต้องสวย งามภายหลัง สภาพการณ์ของการสอนอ่านเขียนให้กับเด็กอนุบาลในปัจจุบันพบว่า ครูมักละเลยการสอนอ่านเขียน ถ้ามีการสอนอ่านเขียน มักสอนแบบเดียวกันกับระดับประถมศึกษา ซึ่งผิดจากธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาของเด็ก การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนครูเป็นผู้มีบทบาทเสียส่วนใหญ่ให้เด็กมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน การจัดกิจกรรมจะเน้นครูเป็นศูนย์กลาง ครูใช้การควบคุมมากกว่าการกระตุ้น ทำให้เด็กมีพฤติกรรมการตอบสนองมากกว่าการริเริ่ม การปฏิสัมพันธ์กับเด็กมีน้อยเพราะครูไม่เข้าใจวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งที่กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้นั้น ควรให้เด็กมีส่วนร่วมหรือดำเนินกิจกรรมให้มากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้เตรียมเนื้อหาหรือประสบการณ์ให้เด็กค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ต้องกระตุ้นให้เด็กได้ทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น จนเกิดความสนใจในการอ่านเขียน อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษาในระดับสูงต่อไป

พฤติกรรมความสนใจในการอ่านและการเขียน สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกให้เห็นถึงความสนใจ ตัวอย่างของพฤติกรรมความสนใจในการอ่าน เช่น การขอให้ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง อ่านหนังสือกับผู้ใหญ่ ได้นานพอเหมาะกับความวัย เปิดอ่านหนังสือตามลำพัง เปิดหนังสือและเล่าเรื่องให้เพื่อนฟัง เลือกลำนำหนังสือมาให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง พูดคุยแสดงความคิดเห็นต่อภาพสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือขณะที่ผู้ใหญ่ถาม ส่วนพฤติกรรมความสนใจในการเขียน เช่น ทำกิจกรรมที่ใช้ดินสอ แสดงท่าทางเขียนหนังสือในการเล่นสมมติ ทำท่าเขียนหนังสือ คัดลอกคำหรือข้อความโดยครูไม่ได้สั่ง นำผลงานที่ตนเขียนให้ผู้อื่นดูอย่างภาคภูมิใจ เขียนคำและข้อความอย่างคล่องแคล่วสนุกสนาน สนใจงานเขียนของผู้อื่น เป็นต้น

การส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนมีประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยอย่างไร?

การส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจในการอ่านและการเขียน เป็นการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก เด็กจะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาที่มีความหมาย ตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็ก ซึ่งจะมีคุณค่าและประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยดังนี้

ทำให้เด็กมีความสุข สนุกสนานกับการเรียนภาษาและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมความสนใจในการอ่านเขียนโดยคำนึงถึงพัฒนาการและความสามารถของเด็ก จะทำให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนรู้อ่านเขียนมีความน่าสนใจอยากเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนรู้ที่เกิดจากการเลือกและตัดสินใจด้วยตัวเอง ทำให้ไม่เครียดและไม่รู้สึกว่าคุณบังคับจากผู้ใหญ่

ช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษา ทั้งทางด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ครอบคลุมทุกด้านและเต็มตามศักยภาพของเด็ก

ทำให้ครูและผู้ปกครองเข้าใจแนวทางในการส่งเสริมและจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านและการเขียนได้อย่างเหมาะสมเนื่องจากการสร้างความสนใจในการอ่านและการเขียนให้กับเด็ก จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่มีความซับซ้อนต่อไป ถ้าเด็กรักและสนใจที่จะเรียนภาษาแล้ว การเรียนรู้ในขั้นต่อไปจะมีความง่ายมากขึ้น

สนองความต้องการของผู้ปกครองส่วนมากที่มีความต้องการให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษา โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กตามช่วงวัยที่มีความแตกต่างกัน

ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาที่มีความกว้างขวาง การจัดประสบการณ์ทางภาษาที่ส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจในการอ่านและการเขียน โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ เด็กได้เลือกทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การเคลื่อนไหว การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง การทำงานศิลปะ ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาที่แตกต่างกันและมีความหลากหลาย เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี

เด็กจะได้เรียนรู้ในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยประสบการณ์ทางภาษา ทั้งที่เป็นคำ ประโยค ข้อความและสื่อต่างๆที่เกี่ยวข้องกับภาษา เช่น หนังสือนิทาน แผนภูมิเพลง ข้าวของเครื่องใช้ที่มีคำบอกให้เด็กรู้ว่าคืออะไร จัดเก็บอย่างไร ทั้งนี้ครูเป็นผู้จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาโดยเสรี

เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากการส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนเป็นรูปแบบของการจัดกิจกรรมที่เด็กมีอิสระในการเลือกและตัดสินใจในการทำกิจกรรม ดังนั้นเด็กจึงมีบทบาทมากที่สุดในการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ครูเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของเด็ก

เป็นการเรียนรู้ภาษาที่เน้นพื้นฐานประสบการณ์และบริบทของเด็ก การส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนเป็นการเรียนรู้ภาษาจากกิจกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น เด็กจะได้เรียนรู้ภาษาไม่ว่าจะเป็นคำหรือประโยคจากป้ายโฆษณา ป้ายจราจร ข้อความของป้ายแสดงราคาสินค้าหรือแผ่นพับภายในห้างสรรพสินค้า โดยเด็กนำคำหรือข้อความมาอ่าน เขียนตามความสนใจซึ่งเป็นการเรียนรู้ภาษาและเน้นพื้นฐานประสบการณ์ของเด็กอย่างแท้จริง

ครูจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนให้กับเด็กที่โรงเรียนอย่างไร?

การส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนให้กับเด็กปฐมวัยต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการด้วยกันคือ

การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางภาษา การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษามีความสำคัญต่อการสร้างความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็ก เด็กควรจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวหนังสือ มีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู มีโอกาสเลือกทำงานที่ชอบและสนใจ ดังนั้นภายในห้องเรียนจึงจัดให้มีมุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ เช่น มุมหนังสือจะมีชั้นวางหนังสือเหมือนในห้องสมุด เป็นสิ่งจำเป็นในการสอนภาษา เพราะเด็กจะต้องใกล้ชิดและแวดล้อมด้วยหนังสือตามหลักการซึ่มซาบภาษา (Immersion) เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองตามธรรมชาติ ควรมีหนังสือนิทาน วรรณกรรมสำหรับเด็กอย่างน้อยเท่ากับจำนวนเด็ก และเพิ่มมุมเขียนหนังสือ มุมอ่านหนังสือ มุมห้องสมุดในห้องเรียน เด็กสามารถเข้าไปอ่านได้อย่างอิสระและสามารถยืมกลับไปอ่านต่อที่บ้านได้ โดยครูสนับสนุนให้พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังที่บ้าน สำหรับหนังสือวรรณกรรมที่มุมห้องสมุดนั้น ครูจะแสวงหาเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยแลกเปลี่ยนกับห้องอื่น ถ้าโรงเรียนมีห้องสมุดกลางครูอาจนำเด็กไปเลือกดูหนังสือคู่กับบรรณารักษ์ มุมเขียนหนังสือมีโต๊ะเก้าอี้ให้เด็กนั่งเขียน บอร์ดขานอ้อยที่ติดผนังอาจติดงานเขียนหรืองานวาดของเด็กและเป็นที่ติดประกาศต่างๆ เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือ มุมเวทีหุ่น เพื่อให้เด็กแสดงออกทางภาษาจากการแสดง

ส่วนมุมอื่นๆ เช่น มุมวิทยาศาสตร์ มุมคณิตศาสตร์ มีป้ายบอกชื่อมุมหรือบอกอุปกรณ์ที่จัดไว้ในมุม บอกจำนวน เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับสัญลักษณ์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจในการอ่าน และการเขียน แต่ละกิจกรรมควรจะมีการใช้ภาษาและตัวหนังสือมากขึ้น เพิ่มห้องสมุด มุมอ่าน มุมเขียน เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและสิ่งแวดล้อมทางภาษา ทั้งทางด้านการอ่านและการเขียน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและให้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ ได้แก่ ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน การอ่านอาจนำหนังสือเล่มเก่ามาอ่านให้เด็กฟังถ้าเด็กขอร้อง อาจจะอ่านในช่วงกิจกรรมเสรีที่มีเด็กนั่งฟังเพียง 4-5 คนก็ได้ หนังสือที่อ่านแล้วถ้านำมาจากห้องสมุด เมื่ออ่านเสร็จแล้วควรนำกลับไปไว้ที่เดิมเพื่อเด็กจะได้ตามไปอ่าน ครูอาจสนทนาอภิปรายถึงหนังสือกับเด็ก ให้เด็กพูดออกมาตามความคิดเห็น

กิจกรรมการเล่นเสรี มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียน เพราะเด็กมีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะเลือกทำกิจกรรมในมุมใด ในแต่ละมุมจะมีวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมภาษา เช่น มุมบ้าน ครูอาจเขียนตัวหนังสือบนสิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน มุมบล็อก หาสิ่งของที่มีตัวหนังสือมาประกอบการเล่นบล็อกและสร้างเรื่องราว มุมวิทยาศาสตร์ ครูอาจเขียนบัตรคำบอกชื่อสิ่งต่างๆไว้ มุมห้องสมุด จัดให้มีบรรยากาศสบายๆ มีมุมเขียนอยู่ใกล้ๆ มุมคณิตศาสตร์จัดให้มีตัวเลข ตัวหนังสือที่ขบถเล่น เป็นต้น การเล่นเสรีของเด็กนี้ เป็นโอกาสที่ครูจะได้สังเกตเด็กและสนทนาซักถามเด็กได้ทีละคน พยายามชักชวนให้เด็กทำกิจกรรมที่หลากหลาย

การสอนเป็นหน่วยบูรณาการ เพื่อให้ประสบการณ์ที่มีความหมายกับเด็ก เพราะได้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เช่น การเจริญเติบโตของพืชแสดงให้เห็นถึงการบูรณาการเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ การหาความรู้ เช่น การเพาะถั้ว สังเกตการเจริญเติบโต วัดการเจริญเติบโตและบันทึก แกะเมล็ดในถั้วออก มาดูและอภิปราย ศึกษาต้นไม้กลางแจ้งที่ ฯลฯ ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เช่น อ่านหนังสือนิทานเรื่อง “หัวผักกาดยักษ์” แล้วเปรียบเทียบวิธีการปรุงหัวผัก กาดเป็นอาหารแบบต่างๆ ฯลฯ ทำแล้วนำมาเล่าสู่กันฟัง เช่น เด็กไปทดลองเพาะปลูกพืชที่บ้านแล้วนำมาเล่าให้ครูและเพื่อนฟังที่โรงเรียน เขียนอ่านร่วมกัน เช่น ช่วยกันทำชาร์ทว่าพืชต้องการอะไร? อ่านบทกลอนเกี่ยวกับต้นไม้ ดอกไม้ การอ่านตามลำพัง เช่น อ่านหนังสือเกี่ยวกับต้นไม้ในมุมห้องสมุด การเขียนตามลำพัง เช่น การวาดหรือเขียนเรื่องเกี่ยวกับพืช การปลูกต้นไม้ ดนตรีและจังหวะ เช่น ร้องเพลงและแสดงท่าทางเกี่ยวกับพืช กิจกรรมศิลปะ เช่น การปั้น การวาดเกี่ยวกับพืช กิจกรรมคณิตศาสตร์ เช่น การเปรียบเทียบการเจริญเติบโตของพืช การเล่นเกมกลางแจ้ง เช่น การเล่นเกมชดเชยดอกไม้

บทบาทของครูในการส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียน ครูจะคำนึงถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาให้กับเด็ก โดยแนะนำให้เด็กเข้าใจการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เด็กประสบในชีวิตประจำวัน ซึ่งทำให้เด็กสามารถแก้ไขข้อบกพร่อง และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยไปพร้อมๆ กัน

พ่อแม่ผู้ปกครองจัดกิจกรรมส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนให้กับลูกที่บ้านได้อย่างไร?

การเรียนรู้ภาษาของเด็กเริ่มจากที่บ้าน พ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านภาษาที่ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก สามารถกระตุ้นและส่งเสริมเด็กให้มีความสนใจเป็นไปตามวัยและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษา ทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ทักษะการฟังและการพูดเป็นทักษะแรกเริ่มที่เด็กได้เรียนรู้ตั้งแต่ยังเล็ก ต่อมาเมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยอนุบาล การส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจในด้านการอ่านและการเขียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กได้พัฒนาทักษะด้านนี้อย่างเป็นทางการในการเรียนระดับต่อไป ดังนั้นบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรปฏิบัติดังนี้

พ่อแม่ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่านและการเขียน เด็กในช่วงปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้จากการเลียนแบบบุคคลที่เคารพนับถือ พ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เช่น อ่านหนังสือเป็นตัวอย่างแก่เด็ก ชักชวนให้เด็กอ่านหนังสือร่วมกัน พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน

จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียน เช่น การจัดมุมหนังสือที่บ้านและจัดหาหนังสือวรรณกรรม หนังสือนิทาน หนังสือภาพให้เด็กได้เข้าไปหยิบมาอ่านตามความสนใจ และจัดให้มีดินสอสีเทียนและกระดาษเพื่อให้เด็กได้ขีดเขียน แสดงออกทางความคิดตามจินตนาการของเด็ก

ส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนจากการใช้ชีวิตประจำวัน พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถใช้สถานการณ์หรือการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเขียน เช่น ระหว่างการเดินทางไปโรงเรียนหรือสถานที่ต่างๆ อาจมีป้ายโฆษณา ป้ายจราจรและมีสัญลักษณ์ หรือตัวหนังสือก็สามารถชี้ชวนให้เด็กได้อ่านคำหรือ

ข้อความต่างๆเหล่านั้น หรือการพาเด็กไปเที่ยวสวนสัตว์ ห้างสรรพสินค้าก็สามารถให้เด็กเรียนรู้การอ่านจากข้อความที่เป็นป้ายแสดงสินค้าหรือชื่อกำกับสินค้านั้นๆได้ การส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนของพ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากทางโรงเรียนจะส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาให้กับเด็กแล้ว การที่ทางบ้านช่วยขยายการเรียนรู้ให้กับเด็ก ก็มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาของเด็กด้วย

เกร็ดความรู้เพื่อครู

ครูควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพัฒนาการทางด้านการคิดและสติปัญญา ดังนั้นการเรียนรู้ทางด้านภาษา จึงควรฝึกฝนให้เด็กได้พัฒนาการคิด จากกระบวนการเรียนรู้ทางภาษา เช่น ให้เด็กเลือกคำใดคำหนึ่งแล้วให้คิดเชื่อมโยงไปถึงคำอื่นๆที่มีความสัมพันธ์กับคำที่เด็กเลือก หรือให้เด็กเขียนคำประโยคตามประสบการณ์ที่เด็กเคยได้รับการฟังนิทาน การไปทัศนศึกษา เป็นต้น ครูที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ของเด็กให้เกิดขึ้นจะทำให้เด็กสามารถดึงประสบการณ์เดิมที่ได้รับ ไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ได้อย่างผสมกลมกลืน โดยเฉพาะการเชื่อมโยงประสบการณ์พื้นฐานทางด้านภาษาของเด็ก

บรรณานุกรม

ฉันทนา ภาคบงกช. (พฤษภาคม , 2538). “พัฒนาการทางภาษา” ในเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เรื่องการพัฒนาการทางภาษาแบบ Whole Language สำหรับเด็กปฐมวัย.

ทิตนา แฉมณี. (2535). **หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย.** กรุงเทพฯ : หน่วย

ปฏิบัติการวิจัยการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุษบง ต้นดวงศ์. (2535). “นวัตกรรมการสอนภาษากับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย” **เทคนิคและวิธี**

สอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). **กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน.** กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ แม็ค จำกัด.

ราศี ทองสวัสดิ์. (2527). “การจัดประสบการณ์เพื่อฝึกสร้างทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย” ในเอกสาร

ประกอบการสอนชุด สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัย หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี :

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วรรณาท รักสกุลไทย. (พฤษภาคม,2537). “หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา” **รักลูก 6 :** 170- 175

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวการเรียนรู้ภาษาอย่าง**

ธรรมชาติแบบองค์รวม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.

หรรษา นิลวิเชียร, พรรณรัศมี เเงาธรรมสาร. (2534). **ลักษณะการเขียนที่ปรากฏในเด็กเล็ก.** ปัตตานี : คณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

Strickland, Dorothy S. and Lesley Mandel Morrow. (1989). **Emerging Literacy : Young Children**

Learn to Read and Write. New York : Delaware : International Reading Association.

